

Allmänna motioner om mervärdesskatt

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett antal motioner från den allmänna motionstiden under hösten 2010.

Bland motionerna finns ett flertal förslag som gäller skattesatserna på mervärdesskatteområdet. Vidare finns motioner som behandlar reglerna för ideell verksamhet och vissa andra frågor inom mervärdesskatteområdet. Samtliga motioner avslås.

Till betänkandet har lämnats ett särskilt yttrande (S).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Skattesatser	5
Ideell verksamhet – second hand-försäljning, frivillig skattskyldighet och gränsen för skyldighet att redovisa moms	9
Omvänd skattskyldighet, mervärdesskatt vid import och avdrag för ingående mervärdesskatt	13
Särskilt yttrande	18
Ideell verksamhet – second hand-försäljning, frivillig skattskyldighet och gränsen för skyldighet att redovisa moms, punkt 2 (S)	18
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skattesatser

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Sk201, 2010/11:Sk205, 2010/11:Sk209, 2010/11:Sk212, 2010/11:Sk219, 2010/11:Sk223, 2010/11:Sk236, 2010/11:Sk239, 2010/11:Sk242, 2010/11:Sk250, 2010/11:Sk261, 2010/11:Sk267, 2010/11:Sk287, 2010/11:Sk323, 2010/11:Sk334, 2010/11:Sk369, 2010/11:Sk403, 2010/11:Sk418, 2010/11:Sk433 och 2010/11:C311 yrkande 29.

2. Ideell verksamhet – second hand-försäljning, frivillig skattskyldighet och gränsen för skyldighet att redovisa moms

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Sk247, 2010/11:Sk349, 2010/11:Sk429 yrkande 1, 2010/11:Sk443 yrkandena 1–3 och 2010/11:MJ278 yrkande 7.

3. Omvänd skattskyldighet, mervärdesskatt vid import och avdrag för ingående mervärdesskatt

Riksdagen avslår motionerna 2010/11:Sk360, 2010/11:Sk391, 2010/11:Sk401 och 2010/11:Sk409.

Stockholm den 17 februari 2011

På skatteutskottets vägnar

Henrik von Sydow

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik von Sydow (M), Ulf Berg (M), Fredrik Olovsson (S), Lena Asplund (M), Christina Oskarsson (S), Fredrik Schulte (M), Hans Olsson (S), Gunnar Andréén (FP), Christina Karlsson (S), Karin Nilsson (C), Anders Karlsson (S), Jessika Vilhelmsson (M), Helena Leander (MP), Lars Gustafsson (KD), David Lång (SD), Jacob Johnson (V) och Peter Persson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I det följande behandlar skatteutskottet allmänna motionsyrkanden som rör mervärdesskatteområdet. Motsvarande motioner behandlades under förra riksmötet i betänkande 2009/10:SkU28. Motionsyrkandena återges i förteckningen över behandlade förslag, se bilagan.

Utskottets överväganden

Skattesatser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår samtliga motioner om förändringar i skattesatserna på mervärdesskatteområdet.

Motionerna

I ett flertal motioner föreslås sänkt eller slopad mervärdesskatt för nya grupper av varor och tjänster.

I motion Sk201 av Johan Linander och Per Lodenius (C) föreslås ett tillkännagivande om att momsen på glasögon och kontaktlinser ska sänkas.

I motion Sk205 av Jenny Petersson (M) föreslås ett tillkännagivande om en sänkning av momsen för restaurang- och cateringtjänster.

I motion Sk209 av Kerstin Lundgren (C) föreslås ett tillkännagivande om behovet av en översyn av dagens momssatser för att kunna sänka tjänstemomsen, inledningsvis frisör- och restaurangmomsen.

I motion Sk212 av Karin Nilsson och Solveig Zander (C) föreslås ett tillkännagivande om behovet av att skapa ekonomisk rättvisa inom kultur och idrott genom att sänka dansbandsmomsen från 25 % till 6 %.

I motion Sk219 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över om de turistmomssatser som i dag varierar kan göras mer enhetliga.

I motion Sk223 av Jan Ertsborn (FP) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av momssatserna inom turistnäringen.

I motion Sk236 av Betty Malmberg och Jan R Andersson (M) föreslås ett tillkännagivande om att sänka momsen för mat som serveras på restaurang.

I motion Sk239 av Lisalott Hagberg m.fl. (FP) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av momssatserna inom turistnäringen.

I motion Sk242 av Ann-Britt Åsebol (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över momsen på restaurangtjänster.

I motion Sk250 av Hans Wallmark (M) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av frågan om mervärdesbeskattning av digitala medier.

I motion Sk261 av Wiwi-Anne Johansson och Josefin Brink (V) föreslås ett tillkännagivande om samma moms bör tas ut på alla kulturevenemang, dansanta eller ej.

I motion Sk267 av Penilla Gunther (KD) föreslås ett tillkännagivande om att harmoniserade momssatser bör tillämpas inom turismens fyra huvudkategorier.

I motion Sk287 av Staffan Danielsson och Anders Åkesson (C) föreslås ett tillkännagivande om att sänka den s.k. dansbandsmomsen.

I motion Sk323 av Per Lodenius och Johan Linander (C) föreslås ett tillkännagivande om sänkt mervärdesskatt på dans.

I motion Sk334 av Nina Larsson och Lars Tysklind (FP) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av mervärdesskattesatserna inom kultur och besöksnäring.

I motion Sk369 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) föreslås ett tillkännagivande om enhetliga momsatsar.

I motion Sk403 av Tomas Tobé (M) föreslås ett tillkännagivande om sänkt mervärdesskatt för hotell- och restaurangbranschen.

I motion Sk418 av Sten Bergheden (M) föreslås ett tillkännagivande om lika momsvillkor för offentlig och privat drift av badanläggningar.

I motion Sk433 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Annicka Engblom (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga möjligheten att avskaffa moms på veterinärkostnader.

I motion C311 av Irene Oskarsson (KD) yrkande 29 föreslås ett tillkännagivande om att Sverige bör verka inom EU för att öka möjligheterna att bevara kulturbyggnader genom att underlätta införandet av reducerad moms på renovering av historiskt värdefulla byggnader.

Utskottets ställningstagande

Frågan om skattesatserna på momsområdet har länge varit föremål för diskussion, den var aktuell också vid förra årets behandling av allmänna motioner på mervärdesskatteområdet liksom vid tidigare år och är så allttjämt.

Efter ett tillkännagivande från riksdagen våren 2002 (bet. 2001/02: SkU18, rskr. 199) tillsatte regeringen en utredning med uppdrag att göra en översyn av tillämpningsområdet för de reducerade skattesatserna och undantagen från beskattning inom mervärdesskatteområdet – Mervärdesskattesatsutredningen (dir. 2002:141). Utredningen lämnade i juni 2005 delbetänkandet Enhetlig eller differentierad mervärdesskatt? (SOU 2005:57) med en rekommendation om att de nuvarande tre olika mervärdesskattesatserna 25, 12 och 6 % ersätts med en enda enhetlig skattesats, som beräknas till 21,7 %. I sitt slutbetänkande På väg mot en enhetlig mervärdesskatt (SOU 2006:90) presenterade Mervärdesskattesatsutredningen förslag som rör livsmedelsmomsen och ett antal korrigeringar av gränsdragningar m.m. inom ramen för dagens differentierade skattesatser. Som en följd av dessa förslag skulle också en sänkning av normalskattesatsen möjliggöras. Mervärdesskattesatsutredningens slutbetänkande har inte remissbehandlats.

Inom EU har frågan om vilka varor och tjänster som bör kunna omfattas av reducerad skattesats diskuterats under många år. I juli 2007 lade kommissionen fram ett meddelande, KOM(2007) 380, inför rådet tillsammans med en utvärderingsrapport skriven av den oberoende tankesmedjan

Copenhagen Economics. I meddelandet för kommissionen ett resonemang om hur det framtida skattesatssystemet skulle kunna se ut. Parallellt med den principiella diskussion som fördes i rådet lämnade kommissionen i juli 2008 ett begränsat, konkret förslag som bl.a. innebar möjlighet för alla medlemsstater att tillämpa reducerad mervärdesskattesats på de tjänster som ingick i försöket med reducerad skattesats på vissa arbetsintensiva tjänster (det s.k. lågmomsförsöket) och på restaurangtjänster. Vidare lämnade kommissionen förslag om vissa tekniska justeringar av texten i mervärdesskattedirektivet. Bland annat föreslogs ett tydliggörande av texten så att det framgår att även ljudböcker i fysiskt format och inte bara traditionella tryckta böcker omfattas av möjligheten till reducerad mervärdesskattesats.

Vid Ekofinrådets möte den 10 mars 2009 nåddes en överenskommelse om att alla medlemsstater som så önskar ska få tillämpa lågmoms på de tjänster som ingår i lågmomsförsöket, på restaurangtjänster och på ljudböcker. Överenskommelsen antogs formellt den 5 maj 2009.

Efter uppgörelsen inom EU under våren 2009 är det således numera möjligt för de medlemsstater som så önskar att införa reducerad mervärdesskattesats för vissa tjänster. Förutom vad som tidigare var möjligt kan de medlemsstater som så önskar införa reducerad mervärdesskattesats på följande tjänster:

1. Renovering och reparation av privata bostäder.
2. Fönsterputsning och städning i privata hushåll.
3. Restaurang- och cateringtjänster, varvid tillhandahållande av (alkoholhaltiga och/eller alkoholfria) drycker får undantas.
4. Mindre reparationer av cyklar, skor och lädervaror samt kläder och hushållslinne (inbegripet lagning och ändring).
5. Hemtjänster såsom hemhjälp och vård av barn, gamla, sjuka eller personer med funktionshinder.
6. Frisörverksamhet.

I den grönbok om mervärdesskattens framtid, Ett enklare, stabilare och mera effektivt mervärdesskattesystem KOM(2010) 695 som nyligen publicerats och som utskottet kommer att behandla senare under våren 2011, sägs följande om skattesatserna i avsnitt 5.2.3 på s. 15.

Det har framförts att tillämpningen av en enda mervärdesskattesats för samtliga varor och tjänster skulle vara en idealisk lösning, om målet är att maximera den ekonomiska effektiviteten. Samtidigt förespråkas ofta, och i synnerhet av hälsorelaterade, kulturella och miljömässiga skäl, reducerade skattesatser som ett politiskt instrument för att skapa en enklare och mer likvärdig tillgång till undervisning och kultur och incitament till miljöinnovation och en kunskapsbaserad resurseffektiv tillväxt.

Den nuvarande variationen i normalskattesatserna i EU och de reducerade skattesatserna i vissa medlemsstater verkar inte störa den inre marknaden. Detta beror i huvudsak på att det finns korrigeringsmekana-

nismer (särskilda ordningar för distansförsäljning av varor eller tjänster och nya fordon, se avsnitt 4.2.1) i det nuvarande mervärdesskattesystemet, men denna variation bidrar väsentligt till att komplicera systemet.

Gränsöverskridande transaktioner med varor och tjänster till en reducerad skattesats skapar emellertid efterlevnadskostnader och oklarhet angående rättsläget för företag. Detta är särskilt ett problem när ett företag bli skyldigt att betala mervärdesskatt i en medlemsstat där det inte är etablerat. Man skulle kunna tänka sig mer öppenhet och en bindande databas online över de varor och tjänster som omfattas av reducerade skattesatser.

Mervärdesskattesatserna för jämförbara produkter eller tjänster är fortfarande inkonsekventa. Medlemsstaterna får t.ex. tillämpa en reducerad skattesats på vissa kulturprodukter men måste tillämpa normalskattesatsen för konkurrerande tjänster online, som e-böcker och tidningar. I den digitala agendan för Europa anges att man vid all översyn av den offentliga politiken bör beakta frågan om konvergens mellan den fysiska världen och världen online, även i fråga om skatter. För att avskaffa denna diskriminering finns två möjligheter: antingen att behålla normalskattesatsen eller att i den digitala miljön tillämpa de reducerade skattesatser som gäller för varor på traditionella bärare.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1) säger regeringen under avsnitt 1.7.4 Regeringens reformambitioner under mandatperioden, s. 60, att sänkt mervärdesskatt för vissa tjänster förväntas bidra till ökad varaktig sysselsättning genom en växling från hemarbete till förvärvsarbete och att jämviktsarbetslösheten blir lägre. Detta gäller särskilt för restaurang- och cateringtjänster, där betydande effekter på den varaktiga sysselsättningen kan förväntas. Mervärdesskatten för dessa tjänster bör därför sänkas från 25 till 12 %. En utredning har sedan dess tillsatts med uppdrag att ta fram lagförslag.

I direktiv till Utredningen om sänkt mervärdesskattesats för vissa tjänster (dir. 2010:132) antagna den 16 december 2010 framgår bl.a. följande.

Utredaren ska ta fram ett lagförslag om sänkning av mervärdesskattesatsen på restaurang- och cateringtjänster (exklusive alkohol) från 25 procent till samma nivå som livsmedel (i dag 12 procent). Utredaren ska också redovisa vilka effekter detta kan förväntas ha på den samhällsekonomiska effektiviteten, den varaktiga sysselsättningen och på företagande. Vidare ska utredaren analysera om sänkt nivå på mervärdesskattesatsen inom vissa andra delar av tjänstesektorn är en samhälls-ekonomiskt effektiv åtgärd i syfte att öka den varaktiga sysselsättningen. Utredaren ska även analysera vad en sänkt skattesats på dessa tjänster betyder i övrigt för exempelvis företagets administrativa börda och belastningen för Skatteverket. Vidare ska frågan om lämplig skattesatsnivå analyseras. Som en förutsättning för valet av lämplig skattesats gäller mervärdesskattelagens nuvarande struktur med tre nivåer med en normalskattesats (i dag 25 procent) och två reducerade skattesatser (i dag 12 procent respektive 6 procent). Om utredaren finner skäl att föreslå förändringar av skattesatsnivåerna eller av de sektorer som ingår i respektive nivå, ska effekterna av dessa förändringar analyseras. Vid analysen av gränsdragning och skattesatsnivå, samt vid utformning av förslag, ska särskild vikt läggas vid frågan om administrativ börda för företagen och ökad belastning för Skatteverket. Även kontrollmässiga aspekter ska belysas.

Uppdraget ska redovisas i två etapper. Ett delbetänkande om restaurang- och cateringtjänster ska lämnas senast den 15 mars 2011 och ett slutbetänkande senast den 31 oktober 2011.

Utskottet framhöll i förra årets betänkande om allmänna motioner om mervärdesskatt, liksom vid tidigare års behandling av frågor om skattesatser på mervärdesskatteområdet, att ordningen med reducerade skattesatser och undantag genomgått en grundlig kartläggning och analys som visar att det finns goda skäl att sträva efter ett system med så få undantag och områden med reducerad skattesats som möjligt. Samtidigt framgår det att önskemålen om enkla och lättillämpade skatteregler inte kan ses isolerat utan hela tiden måste vägas mot andra samhällseliga behov.

Utän att i grunden frågå denna tidigare inställning delar också utskottet regeringens reformambitioner i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 s. 60) att sänkt mervärdesskatt för vissa tjänster kan förväntas bidra till ökad varaktig sysselsättning genom en växling från hemarbete till förvärsarbete.

Utskottet finner att det med hänsyn till de möjligheter som numera finns inom ramen för EU:s regelverk att tillämpa reducerade skattesatser för vissa tjänster finns all anledning att avvakta resultatet av den utredning som regeringen har tillsatt och att därefter på nytt överväga dessa frågeställningar. Utskottet ser därmed inte någon anledning att för närvarande rikta ett tillkännagivande till regeringen om en omedelbar förändring av mervärdesskattstrukturen. Motionerna avstyrks.

Ideell verksamhet – second hand-försäljning, frivillig skattskyldighet och gränsen för skyldighet att redovisa moms

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om den ideella sektorns mervärdesbeskattning.

Jämför särskilt yttrande (S).

Motionerna

I motion Sk247 av Cecilia Widegren (M) föreslås ett tillkännagivande om momsregler för second hand-butiker som innebär att denna verksamhet är fortsatt momsbefriad.

I motion Sk349 av Mikael Oscarsson (KD) föreslås ett tillkännagivande om att ideellt driven second hand-verksamhet i Sverige inte bör vara momsbelagd.

I motion Sk429 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att införa en regel som undantar den ideella sektorn från moms om den skattepliktiga omsättningen av varor och tjänster understiger en viss nivå.

I motion Sk443 av Thomas Strand m.fl. (S) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att ideell second hand-verksamhet även fortsättningsvis ska vara momsbefriad,

i yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att ideella organisationer inte ska omfattas av momsplikt vid lokalförhyrning.

i yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen vid en eventuell förändring av mervärdeslagstiftningen bör finna vägar för att kompensera den ideella sektorn för minskade ekonomiska resurser till sin verksamhet.

I motion MJ278 av Cecilia Widegren (M) yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att förändringar beträffande mervärdesskattebefrielse för ideella föreningar inte får försämrade villkoren för hästsporten och hästsektorn.

Utskottets ställningstagande

Allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund som bedriver verksamhet som de inte behöver betala inkomstskatt för enligt inkomstskattelagen ska enligt dagens regler i 4 kap. 8 § mervärdesskattelagen (1994:20, ML) inte heller betala någon mervärdesskatt för omsättningar som görs i denna verksamhet. Sådana allmännyttiga ideella föreningar som är befriade från inkomstskatt och mervärdesskatt saknar – liksom privatpersoner – möjlighet att dra av mervärdesskatten på sina inköp.

Mervärdesskatteutredningen har i betänkandet Mervärdesskatt i ett EG-rättsligt perspektiv (SOU 2002:74) funnit att det generella undantaget från mervärdesskatt för allmännyttiga ideella föreningar och trossamfund som finns i Sverige inte är förenligt med EG-rätten. EU-kommissionen har också i en formell underrättelse till Sverige uppmärksammat att de svenska mervärdesskattereglerna för allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund inte synes överensstämma med EG:s mervärdesskattedirektiv.

Finansministern har den 27 januari 2009 i ett svar på en skriftlig fråga (fr. 2008/09:533) sagt följande:

Regeringens utgångspunkt är att undvika ändringar i momsreglerna för ideella föreningar och registrerade trossamfund, men vi kan komma att behöva ändra våra regler i ljuset av hur den fortsatta rättsliga processen utvecklar sig. Regeringen har bett två utredare att undersöka hur de svenska skattereglerna kan utformas för att dessa ska överensstämma med EG-rätten, om en lagändring behöver genomföras (Fi2008:D). Utgångspunkten för utredarnas arbete är således att undvika ändringar men om ändringar i lagen måste göras som leder till negativa ekonomiska konsekvenser för den ideella sektorn i sin helhet ska utredarna föreslå kompenserande åtgärder. Regeringen eftersträvar enkla regler som inte innebär ökat administrativt krångel.

I rapporten Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m. (Ds 2009:58) som överlämnades den 4 november 2009 lämnar utredarna ett antal förslag till ändringar av mervärdesskattelagen. I rapporten föreslås bl.a. att vissa begrepp i lagen anpassas ytterligare till EG-rätten och att de särskilda momsreglerna för ideella föreningar och registrerade trossamfund slopas. Bakgrunden är att Europeiska kommissionen konstaterar att de särskilda momsreglerna för allmännyttiga ideella föreningar och registrerade trossamfund strider mot EG:s momsdirektiv och därför har beslutat att inleda ett fördragsbrottsförfarande mot Sverige. Det är viktigt att verksamhet som i dag är skattebefriad även fortsättningsvis kan vara det, i den mån det är möjligt enligt momsdirektivets bestämmelser. Därför har en översyn gjorts av de befintliga undantagen i momslagen, och dessa har anpassats ytterligare till de undantag från moms som gäller enligt EG-rätten. Undantag för mervärdesskatt föreslås även i fortsättningen gälla för allmännyttiga ideella föreningar, stiftelser och registrerade trossamfund som tillhandahåller social omsorg inklusive själavård, idrottstjänster och fysisk träning, vissa kulturella tjänster och utbildningstjänster. Det föreslås att ett särskilt undantag införs för penninginsamlingsevenemang, som innebär att varor och tjänster i begränsad utsträckning kan säljas utan mervärdesskatt i syfte att finansiera en ideell verksamhet. Försäljning av skänkta varor som görs av allmännyttiga ideella föreningar eller registrerade trossamfund ska vara momspliktig men en reducerad mervärdesskattesats (6 %) föreslås.

För att minska den administrativa bördan för dem som eventuellt kommer att omfattas av momssystemet genom förslagen föreslås en skattebefrielse för företag med skattepliktig omsättning som uppgår till högst 250 000 kr per år. Reglerna kommer även att gynna alla småföretag, oavsett företagsform.

Det är angeläget, säger utredarna, att förslagen inte försämrar ekonomin för ideell verksamhet, vilket i sin tur kan påverka aktiviteten i sektorn. Eventuella sådana effekter kan medföra att ytterligare kompensationsåtgärder kan bli aktuella. Det vore önskvärt att kunna beskriva och analysera konsekvenserna av de föreslagna lagändringarna i siffror för såväl hela som delar av den ideella sektorn. Den ideella sektorn är dock för närvarande inte grundligt kartlagd. För närvarande saknas i stor utsträckning statistik om den ideella sektorns ekonomiska verksamhet. Det är därmed inte heller möjligt att på ett mer kvalificerat sätt bedöma om ytterligare någon del av den ideella sektorn kommer att påverkas så negativt att särskilda kompenserande åtgärder borde vidtas. En generell åtgärd som – trots avsaknad av kvalitetssäkrade uppgifter om storleken på vad som kunde behöva kompenseras – enligt utredarna kan övervägas är att öka de statliga organisationsbidragen till den ideella sektorn. Något färdigt förslag i denna fråga lämnas dock inte. Detta beror dels på bristen på statistik om den ideella sektorns ekonomiska verksamhet, dels på kravet att alla förslag ska vara finansierade. De hyresgäster inom den ideella sektorn som kan få

ökade lokalkostnader till följd av förslaget om moms på uthyrning av verksamhetslokaler borde kompenseras för detta och ett alternativ till en sådan individuell kompensationsordning skisseras.

Förslag lämnas om en utvärdering av konsekvenserna för den ideella sektorn genom vilket man ska kunna följa upp effekterna av den nya lagstiftningen. En sådan utvärdering bör kunna ge ett förbättrat underlag för att bedöma om det finns behov av eventuella kompletterande kompensatoriska åtgärder eller andra justeringar av det föreslagna regelverket.

I budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1 s. 147) säger regeringen:

Det finns ett behov av att justera begreppet yrkesmässig verksamhet, vilket kan komma att påverka den ideella sektorn. Regeringen har för avsikt att hos EU-kommissionen ansöka om möjlighet att införa mervärdesskattebefrielse vid omsättning under visst belopp. Skälen härför är att det är angeläget att ha en aktiv folkrörelse i Sverige. Den verksamhet som bedrivs av ideella föreningar och registrerade trossamfund har en folklig förankring och betydelse för demokrati, välfärd, trygghet, hälsa och livskvalitet i det svenska samhället. Det är en utgångspunkt att villkoren för folkrörelserna i Sverige inte ska försämrats. Europeiska kommissionen har riktat klagomål mot Sverige angående definitionen av yrkesmässig verksamhet i mervärdesskattelagen. En anpassning av yrkesmässighetsbegreppet till EU-rätten kommer bl.a. att påverka ideella föreningars situation i mervärdesskattehänseende. Finansdepartementet gav två utredare i uppdrag att utreda frågan och rapporten ”Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m.” (Ds 2009:58) redovisades den 31 oktober 2009. Rapporten har remissbehandlats. Regeringen bedömer att det med hänsyn till EU-rätten inte är möjligt att undvika en justering av begreppet yrkesmässig verksamhet. En åtgärd som kan bli aktuell är en skattebefrielse för omsättning av varor och tjänster om omsättningen inte överstiger ett visst belopp. En sådan regel kräver dock tillåtelse från EU. Regeringen har för avsikt att lämna in en ansökan till kommissionen om att få införa en sådan regel. Sverige har också i brev till kommissionen den 31 mars 2010 uppmanat kommissionen att inom ramen för en ny strategi för det gemensamma regelverket för mervärdesskatt inom EU även se över reglerna om undantag för mervärdesskatt för sådan verksamhet som bedrivs av folkrörelserna. Ideella sektorn kan även komma att påverkas av de förslag vad gäller inkomstskatt som lämnats av Stiftelse- och föreningsskatteutredningen i betänkandet Moderniserade skatteregler för ideell sektor (SOU 2009:65). Betänkandet bereds för närvarande inom Finansdepartementet.

Finansdepartementet har i en ansökan den 20 januari 2011 till kommissionen begärt ett sådant särskilt bemyndigande enligt artikel 395 i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt att med avvikelse från artikel 287 införa en omsättningsgräns som angavs i budgetpropositionen för 2011. Ansökan omfattar subjekt inom ideell sektor och avser införandet av en omsättningsgräns för mervärdesskatt på 1 000 000 kr uttryckt i 2012 års prisnivå. Detta värde ska kunna indexuppräknas årligen och ansökan avser undantag utan begränsning i tiden.

Utskottet menar liksom regeringen i sin skrivelse till kommissionen att den ideella sektorn i Sverige tar ett stort samhällsansvar och bidrar till en berikande mångfald. Verksamheten inom den ideella sektorn ger alla medborgare verktyg för samhällsengagemang och bidrar till ett samhälle där medborgarna är engagerade i socialt arbete, kulturfrågor, mänskliga rättigheter, miljöarbete, utbildning och hälsofrågor som t.ex. idrott. Föreningarna organiserar också en mångfald politiska, ekonomiska och sociala intressen.

Utskottet vidhåller sin inställning från föregående år om att alla de åtgärder som kan förväntas bör innefatta en helhetsbedömning av påverkan på den ideella sektorn. Det är viktigt att de sammanvägda förslagen inte innebär en försämring. Utskottet som ser positivt på de ansträngningar som görs för att bevara goda förutsättningar för den ideella sektorns verksamheter vill därför avvakta resultatet av dessa. Motionerna avstyrks.

Omvänd skattskyldighet, mervärdesskatt vid import och avdrag för ingående mervärdesskatt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag om reglerna om omvänd skattskyldighet i byggbranschen, om mervärdesskatt vid import och om avdrag för ingående mervärdesskatt.

Motionerna

I motion Sk391 av Lars-Arne Staxäng (M) föreslås ett tillkännagivande om tydliggörande av reglerna om omvänd skattskyldighet för byggbranschen.

I motion Sk401 av Tomas Tobé (M) föreslås ett tillkännagivande om införande av förvärvsmoms vid import från länder utanför EU.

I motion Sk409 av Staffan Anger (M) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av avdragsrätten för ingående mervärdesskatt vid inköp av fordon.

I motion Sk360 av Otto von Arnold (KD) föreslås ett tillkännagivande om en översyn av dagens lagstiftning gällande momsavdrag för kulturhistoriskt intressanta bostäder som klassas som näringsfastighet.

Utskottets ställningstagande

I proposition 2005/06:130 föreslogs att bestämmelser om omvänd skattskyldighet skulle införas i mervärdesskattelagen för att motverka undandragande av mervärdesskatt inom byggsektorn. Vid omsättning inom landet av följande tjänster ska förvärvaren vara skattskyldig i stället för den som tillhandahåller tjänsten (omvänd skattskyldighet). Det gäller tjänster avse-

ende fastighet, byggnad eller anläggning som kan hänföras till mark- och grundarbeten, bygg- och anläggningsarbeten, bygginstallationer, slutbehandling av byggnader eller uthyrning av bygg- och anläggningsmaskiner med förare. Förvärvaren ska också vara skattskyldig vid omsättning av tjänster som innebär byggstädning och uthyrning av arbetskraft för den nämnda typen av aktiviteter. För att omvänd skattskyldighet ska gälla krävs att den som förvärvat tjänsten är en näringsidkare som i sin verksamhet inte endast tillfälligt tillhandahåller sådana tjänster, eller en annan näringsidkare som tillhandahåller en näringsidkare av det först nämnda slaget sådana tjänster. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget, och reglerna om omvänd skattskyldighet trädde i kraft den 1 juli 2007.

I regleringsbrev för budgetåret 2008 gavs Skatteverket i uppdrag att utvärdera den omvända skattskyldigheten för byggsektorn när det gäller reglernas effektivitet att motverka skatteundandragande samt om och i vilken mån reglerna medfört en ökning av den administrativa hanteringen för berörda företag.

Skatteverket har gjort den ovannämnda utvärderingen, vilken redovisades den 25 mars 2010 (dnr 131 213362-10/113).

Utifrån det som framkommit i Skatteverkets kontrollinsatser konstateras i utvärderingen att bestämmelserna slår effektivt mot enskilda undandraganden inom tillämpningsområdet. Innan införandet av den omvända skattskyldigheten var det ofta förekommande att underentreprenörer efter att ha utfört byggtjänster eller tillhandahållit personal underlät att redovisa och betala den utgående skatten som de fakturerat sina uppdragsgivare. Genom införandet av den omvända skattskyldigheten har denna möjlighet till undandragande upphört då sådana byggtjänster som omfattas av regelverket inte längre ska faktureras med mervärdesskatt.

När fråga är om organiserade undandraganden är bilden av effektiviteten en något annan. Regelverket visar sig effektivt i vissa fall medan det i andra fall är osäkert om reglerna motverkar skatteundandragande.

I fråga om regelverkets effektivitet att motverka undandraganden av mervärdesskatt är det viktigt att framhålla att effektiviteten är beroende av att de företag som berörs innehar tillräckliga kunskaper om regelverket.

Skatteverket har vid utvärderingen kunnat se att bestämmelserna har haft positiva effekter i form av ökad redovisning av utgående skatt inom byggsektorn med ca 700 miljoner kronor under 2008.

Administrativ börda

Den omvända skattskyldigheten medför ökad administration för de företag som berörs av regelverket. I den enkätundersökning som genomförts av Sveriges Byggindustrier i samarbete med Skatteverket framkommer att en stor andel företag anser att den omvända skattskyldigheten medfört ett ökat administrativt arbete motsvarande fyra timmar eller mindre per månad.

I enkätundersökningen framkom att den administrativa bördan främst är förknippad med bestämmelsen som avser tillämpningsområdet för den omvända skattskyldigheten. En annan svårighet som följer av regelverket och som påverkar hanteringen är bedömning av köparens status. Vidare framhålls vara-tjänsteproblematiken där flera före-

tag menar att det förekommer svårigheter att avgöra om tillhandahållandet avser en tjänst där tillhandahållandet av varor är underordnat tjänstetillhandahållandet eller en leverans av varor.

Bristar i regelverket

Utifrån de synpunkter som byggföretagen har lämnat kan konstateras att flera företag anser att det förekommer svårigheter att bedöma vilka tjänster som omfattas av den omvända skattskyldigheten. Flera företag anser också att det i vissa fall är svårt att avgöra om köparen är en sådan förvärvare att reglerna kan bli tillämpliga. Ytterligare ett problem som har framhållits är att det vid tillhandahållanden som innefattar både varor och tjänsteprestationer kan vara svårt att avgöra om ett tillhandahållande avser leverans av en vara eller tillhandahållande av en tjänst.

Antalet frågor om vilka tjänster som omfattas av reglerna har minskat betydligt och det har börjat bildas en praxis på området. Att i nuläget ändra definitionen skulle medföra att företagen och Skatteverket skulle få göra nya bedömningar. Den praxis som har utvecklats på området skulle också bli inaktuell. Enligt Skatteverkets uppfattning är det i nuläget inte lämpligt att göra några förändringar av definitionen.

Flera företag har framfört att det i vissa fall kan vara svårt att avgöra om köparen är en sådan förvärvare att reglerna kan bli tillämpliga. I avsaknad av ett alternativ som på ett relevant sätt definierar ett företag i byggbranschen och samtidigt undanröjer den osäkerhet som vissa säljare upplever med den nuvarande lagstiftningen, saknas det dock, enligt Skatteverkets uppfattning, anledning att ändra den nuvarande definitionen av förvärvaren.

Frågan om ett tillhandahållande avser leverans av en vara eller ett tillhandahållande av en tjänst kan i vissa fall vara svår och medföra osäkerhet för företagen. Det måste göras en bedömning i det enskilda fallet och med beaktande av unionsrätten, innefattande EU-domstolens avgöranden. Det torde inte vara möjligt att konstruera en lagregel som är i överensstämmelse med unionsrätten och uttömmande reglerar hur bedömningen ska göras.

Behov av särskild förteckning

Det har förekommit önskemål om att det ska upprättas en förteckning över vilka tjänster som ska omfattas.

Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI, 2002 ska vara vägledande vid bedömningen av vilka tjänster som ska omfattas av reglerna om omvänd skattskyldighet. Det kan dock förekomma att den indelning som görs i SNI 2002 inte överensstämmer med vilka tjänster som ur ett allmänt perspektiv kan anses utgöra bygg- eller anläggnings-tjänster. När sådana fall har kommit till Skatteverkets kännedom har verket i ställningstaganden redogjort för sin syn på om den aktuella tjänsten kan anses omfattas av reglerna. För att förenkla för företagen skulle informationen på Skatteverkets webbplats kunna struktureras på ett sätt som gör det enklare för företagen att finna relevant information om de tjänster som respektive företag tillhandahåller. Informationen bör innefatta en förteckning över olika tjänster som enligt Skatteverkets uppfattning ska omfattas respektive inte ska omfattas av reglerna. Denna kan vägleda vid bedömningen av vilka tjänster som ska omfattas av reglerna. Den kommer dock inte att kunna vara heltäckande.

Utskottet finner med stöd av vad som framkommer i Skatteverkets utvärdering inte nu anledning att föreslå några åtgärder inom detta område.

När det gäller införande av förvärvsmoms vid import kan det konstateras att dessa frågor alltfjämnt är aktuella inom Finansdepartementet eftersom de väckts i en hemställan om lagändring som ingivits den 30 mars 2009 från bl.a. Svenskt Näringsliv.

I skrivelsen framförs att dagens moms system när varor importeras från land utanför EU innebär att moms först måste betalas till Tullverket och först senare återbetalas av Skatteverket. Detta medför en negativ likviditetspåverkan. Förslaget är att regeringen inför förvärvsmoms, s.k. omvänd skattskyldighet, där köparen själv redovisar såväl utgående som ingående moms avseende importen i sin skattedeclaration. Förvärvsmoms i skattedeclarationen i stället för hantering via Tullverket, som sker i dag, ger en likviditetsförbättring och är en förenkling som genomförts i flertalet medlemsländer inom EU. En sådan förenkling kan ske utan bortfall av skatteintäkter. Förslaget innebär en likviditetsförbättring för såväl små som stora företag, en förenklad administration vid import, en likabehandling med införsel från EU och en förbättrad konkurrenssituation för svenska företag. Vidare ökar Sveriges attraktionskraft som etableringsland för företag från land utanför EU. Denna typ av förslag är precis vad företagen efterfrågar i en tid av djup ekonomisk kris.

Utskottet som med intresse tagit del av vad som framförts i dessa frågor utgår från att regeringen närmare överväger de förslag till förenklingar som skulle kunna uppnås på de sätt som förs fram i motionen samt i det förslag som inkommit till Finansdepartementet. I avvaktan på vidare beredning tar utskottet inte ställning till förslagen.

Vid företagens förvärv av personbilar råder avdragsförbud enligt mervärdesskattelagen (ML) utom i några speciella verksamheter (t.ex. taxirörelse, trafikskolor). Som personbil räknas enligt ML också en lastbil med skåpkarosseri utan separat förarhytt och med en totalvikt om högst 3 500 kg. Lastbilar med flak och skåpbilar som har en luftspalt mellan förarhytt och skåp behandlas dock som normala varor i mervärdesskattelhänseende och är alltså inte föremål för någon särskild begränsning vad gäller avdragsrätten för näringsidkare. Avdrag får inte heller göras för ingående moms på kostnader för stadigvarande bostad även om bostaden används i momspliktig verksamhet (t.ex. som mangårdsbyggnad i lantbruk eller som personalbostad). Detta gäller även bostäder i kulturhistoriskt intressanta näringsfastigheter.

Motioner med ett likartat innehåll avstyrktes i föregående års betänkande. Utskottets uppfattning var då liksom tidigare år att den nuvarande regleringen avseende fordon är onödigt byråkratisk och krånglig, och det borde enligt utskottets mening finnas möjlighet att förändra reglerna på ett sätt som gör att företagen kan köpa eller hyra mindre skåpbilar som är lämpliga för ändamålet i sin verksamhet utan att behöva ta hänsyn till olika särregler om avdragsbegränsningar vid uttaget av mervärdesskatt. Detta torde också ge en dämpande effekt på koldioxidutsläppen då dessa fordon ofta har bättre miljöegenskaper, såsom låga utsläpp av koldioxid.

Utskottet ansåg att det fortfarande fanns anledning att ifrågasätta de aktuella reglerna ur ett förenklingsperspektiv. Förhandlingarna om grunderna för dessa regler är dock fortfarande inte avslutade på EU-nivå, och det kan inte heller utslutas att en förändring skulle kunna få avsevärda budgetmässiga konsekvenser. Utskottet förutsätter dock att regeringen deltar i de europeiska förhandlingarna med utgångspunkt i att det ska vara möjligt att genomföra förenklingar av de aktuella reglerna om avdragsbegränsning för bilar.

Utskottet delar inte uppfattningen att avdragsrätt bör medges för kulturhistoriskt intressanta näringsfastigheter som innehåller bostäder.

Motionerna avstyrks.

Särskilt yttrande

Ideell verksamhet – second hand-försäljning, frivillig skattskyldighet och gränsen för skyldighet att redovisa moms, punkt 2 (S)

Fredrik Olovsson (S), Christina Oskarsson (S), Hans Olsson (S), Christina Karlsson (S), Anders Karlsson (S) och Peter Persson (S) anför:

Vi socialdemokrater vill än en gång lyfta fram den viktiga funktion som många ideella föreningar fyller i det svenska samhällslivet. Vi vill därför poängtera vikten av att dessa föreningar kompenseras för de ökade belastningar som de kan komma att drabbas av om verksamhet som i dag är skattebefriad inte längre kan vara det.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Sk201 av Johan Linander och Per Lodenius (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att momsens på glasögon och kontaktlinser ska sänkas.

2010/11:Sk205 av Jenny Petersson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en sänkning av momsens för restaurang- och cateringtjänster.

2010/11:Sk209 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av dagens momssatser för att kunna sänka tjänstemomsens, inledningsvis frisör- och restaurangmomsens.

2010/11:Sk212 av Karin Nilsson och Solveig Zander (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skapa ekonomisk rättvisa inom kultur och idrott genom att sänka dansbandsmomsens från 25 % till 6 %.

2010/11:Sk219 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över om de turistmomssatser som i dag varierar kan göras mer enhetliga.

2010/11:Sk223 av Jan Ertsborn (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av momssatserna inom turistnäringen.

2010/11:Sk236 av Betty Malmberg och Jan R Andersson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka momsens för mat som serveras på restaurang.

2010/11:Sk239 av Liselott Hagberg m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av momssatserna inom turistnäringen.

2010/11:Sk242 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över momsens på restaurangtjänster.

2010/11:Sk247 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om momsregler för second hand-butiker.

2010/11:Sk250 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av frågan om mervärdesbeskattning av digitala medier.

2010/11:Sk261 av Wiwi-Anne Johansson och Josefin Brink (båda V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samma moms på alla kulturevenemang, dansanta eller ej.

2010/11:Sk267 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om harmoniserade momssatser inom turismens fyra huvudkategorier.

2010/11:Sk287 av Staffan Danielsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka den s.k. dansbandsmomsen.

2010/11:Sk323 av Per Lodenius och Johan Linander (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt mervärdesskatt på dans.

2010/11:Sk334 av Nina Larsson och Lars Tysklind (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av mervärdesskattesatserna inom kultur och besöksnäring.

2010/11:Sk349 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ideellt driven second hand-verksamhet i Sverige inte ska momsbeläggas.

2010/11:Sk360 av Otto von Arnold (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av lagstiftningen vad avser kulturhistoriskt intressanta näringsbyggnader.

2010/11:Sk369 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om enhetliga momsatsar.

2010/11:Sk391 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstiftningen om omvänd skattskyldighet för byggbranschen.

2010/11:Sk401 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa förvärvsmoms vid import från länder utanför EU.

2010/11:Sk403 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt mervärdesskatt för hotell- och restaurangbranschen.

2010/11:Sk409 av Staffan Anger (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av avdragsrätten för ingående mervärdesskatt vid inköp av fordon.

2010/11:Sk418 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lika momsvillkor för offentlig och privat drift av badanläggningar.

2010/11:Sk429 av Andreas Carlson och Lars-Axel Nordell (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en regel som undantar den ideella sektorn från moms om den skattepliktiga omsättningen av varor och tjänster understiger en viss nivå.

2010/11:Sk433 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Annicka Engblom (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att avskaffa moms på veterinärkostnader.

2010/11:Sk443 av Thomas Strand m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ideell second hand-verksamhet även fortsättningsvis ska vara momsbefriad.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ideella organisationer inte ska omfattas av momsplikt vid lokalförhyrning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen vid en eventuell förändring av mervärdeslagstiftningen bör finna vägar för att kompensera den ideella sektorn för minskade ekonomiska resurser till sin verksamhet.

2010/11:C311 av Irene Oskarsson (KD):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka inom EU för att öka möjligheterna att bevara kulturbyggnader.

2010/11:MJ278 av Cecilia Widegren (M):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändrade regler för mervärdesbeskattningen inte får leda till att villkoren för ridning och annan föreningsdriven verksamhet försämras.